

Dóminum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 4. marz 1960.

Nr. 100/1958. **Guðni Ólafsson f. h. Apótekarafélags Íslands**
(Gunnar Þorsteinsson hrl.)

gegn

póstmeistarannum í Reykjavík f. h. póstsjóðs
(Sveinbjörn Jónsson hrl.)

og gagnsök.

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Þórður Eyjólfsson, Gizur Bergsteinsson,
og Jónatan Hallvarðsson og prófessorarnir Ármann Snævarr og
Theódór B. Línadal.

Skaðabótakrafa. Ómerking.

Dómur Hæstaréttar.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 8. júlí 1958 og krafizt þess, að gagnáfrýjanda verði dæmt að greiða honum kr. 3030.75 ásamt 6% ársvöxtum frá 1. apríl 1955 til greiðsludags og svo málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Gagnáfrýjandi hefur, að fengnu áfrýjunarleyfi 23. október 1958, gagnáfrýjað málinu með stefnu 30. s. m. og krafizt þess, að hann verði sýknaður og að aðaláfrýjanda verði dæmt að greiða honum málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Eigi er í ljós leidd heimild póstmeistarans í Reykjavík til að taka á móti stefnu og gefa bindandi yfirlýsingar fyrir dómi f. h. póstsjóðs í máli þessu. Að svo vöxnu máli verður að fella hinn áfrýjaða dóm og málsmeðferð úr gildi og vísa málinu frá héraðsdómi.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma aðaláfrýjanda til að greiða gagnáfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, sem ákveðst kr. 2000.00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur og málsmeðferð eiga að vera ómerk, og vísast málinu frá héraðsdómi.

Aðaláfrýjandi, Guðni Ólafsson f. h. Apótekarafélags Íslands, greiði gagnáfrýjanda, póstmeistarann í Reykjavík f. h. póstsjóðs, kr. 2000.00 í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 9. apríl 1958.

Mál þetta, sem tekið var til dóms 21. f. m., hefur Guðni Ólafsson lyfjafræðingur, hér í bæ, vegna Apótekarafélags Íslands höfðað á bæjarþinginu með stefnu, útgefinni 10. nóvember 1956, gegn Magnúsi Jochumssyni vegna póstsjóðs til greiðslu skaðabóta að fjárhæð kr. 3030.75 auk 6% ársvaxta frá 1. apríl 1955 til greiðsludags og málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi hefur krafizt sýknu og málskostnaðar eftir mati dóm-arans.

Málsatvik eru þessi:

Síðari hluta vetrar 1955 falsaði 11 ára gamall drengur, Karl Magnússon að nafni, er þá starfaði við fyrirtæki stefnandans Guðna, nafn viðtakanda á þrjár póstkröfur, er greiddar höfðu verið til pósthússins í Reykjavík utan af landi. Áttu fjárhæðir póstkrafna þessara, samtals kr. 3030.75, að greiðast Apótekarafélagi Íslands, en stefnandinn Guðni var þá gjaldkeri þess. Fölsun þessi var í því fólgin, að nafn gjaldkera Ingólfs Apóteks, Katrínar Jónsdóttur, var skráð sem kvittun viðtakanda á tvær póstkröfurnar jafnframt því sem á aðra var stimplað með nafnstimpli stefnandans Guðna, en á hina með stimpli Ingólfs Apóteks, lyfjabúðar hans. Á þriðju póstkröfunni var fölsunin þannig, að ritað var á hana ólæsilegt eiginnafrn og föðurnafnið *Magnúsdóttir*. Jafnframt var kvittunin stimpluð með nafnstimpli stefnandans Guðna. Póstkröfum þessum með hinum fölsuðu kvittunum framvísaði drengurinn á pósthúsinu og fékk þær greiddar. Sló hann eign sinni á andvirðið, og hefur stefnandi ekki fengið það greitt. Telur hann, að stefnda beri að standa sér skil á því, þar sem í öllum tilvikum hafi verið um svo áberandi og illa gerða fölsun að ræða, að nær sé óhugsandi, að þeir starfsmenn pósthússins, sem hér áttu hlut að, hafi ekki séð eða mátt sjá,

að um fölsun var að ræða. Verði að líta svo á, að hlutaðeigandi starfsmenn hafi sýnt af sér stórkostlegt hirðuleysi með því að greiða drengnum nefndar fjárhæðir við svo búíð.

Sýknukröfuna reisir stefndi á því, að nafnritanir þær, sem um ræðir, beri það ekki með sér, að um fölsun hafi verið að ræða. Fjöldi fólks skrifj nöfn sín illa og ólæsilega og um mjög ábyggilega menn geti verið að ræða, þótt þeir riti ekki nöfn sín vel. Sé og sérstaklega á það að líta í þessu sambandi, að allar kvittanirnar hafi verið stimplaðar. Þá er því neitað, að starfsmönnum stefnda, er hér áttu hlut að, hafi borið skylda til að gagnrýna kvittanirnar nákvæmar en þeir gerðu eða leita til lögreglunnar af því tilefni. Starfsmenn þessir hafi vafalaust þekkt sendil stefnanda og treyst því, að stefnandi hefði eigi annað fólk í þjónustu sinni en það, sem hann bar traust til. Það sé sérstaklega athyglisvert, að dreng þeim, sem hér á hlut að máli, hafi verið fengnar póstávísanirnar og póstkröfurnar í hendur og veittur aðgangur að stimplum stefnanda og fyrirtækis hans. Sýni það hvort tveggja, hvert traust stefnandi hafi borið til drengsins. Starfsmenn stefnda hafi daglega séð dreng þenna taka við peningagreiðslum í pósthúsinu fyrir stefnandann Guðna og fyrirtæki hans. Þeir hafi því enga ástæðu haft til að tortryggja drenginn sérstaklega í umrædd skipti. Starfi póstmanna nú á tímum sé þannig háttáð, að ómögulegt sé að ætlast til, að þeir taki hvert einasta skjal, sem um hendur þeirra fer, og gagnrýni það á þann hátt, er stefnandi ætlist til eftir málssókn þessari að dæma. Að öllu athuguðu sé ljóst, að um enga sök hafi verið að ræða hjá starfsmönnum pósthússins. Sé því fébótaábyrgð stefnda gagnvart stefnanda alls ekki til að dreifa.

Við munnlegan flutning málsins kom það fram, að Karl Magnússon hafði aðgang að lykli að pósthólfi stefnandans Guðna á pósthúsinu og að það var í verkahring hans að vitja þar pósts dag hvern. Komst drengurinn á þann hátt yfir umræddar póstkröfur. Þá kom það og fram við málflutninginn, að drengurinn hafði aðgang að stimplum stefnandans Guðna og lyfjabúðar hans.

Við athugun á hinum fölsuðu kvittunum kemur í ljós, að rithöndin á þeim er áberandi viðvaningsleg og eiginnafríð á einni ólæsilegt, svo sem áður getur. Einkum vekur það athygli, að í nafninu *Katrín Jónsdóttir* er upphafsstafurinn í föðurnafninu lítill bókstafur. Að öllu athuguðu þykir verða að fallast á það með stefnanda, að hinar fölsuðu kvittanir hafi verið svo tortryggilegar, að óforsvaranlegt hafi verið af gjaldkerum póst-

hússins að inna umræddar greiðslur af hendi án þess að kynna sér áður, hvort allt væri með felldu um kvittanirnar. Ber að leggja á stefnda fébótaábyrgð á tjóni stefnanda, að því leyti sem það verður til þessa gáleysis starfsmanna rakið, sbr. 5. mgr. 20. gr. póstlaga nr. 31/1940.

Jafnframt því, sem nú hefur verið rakið, er á það að líta, að drengurinn Karl Magnússon hafði um alllangt skeið haft það starf á hendi að leysa út póströfur á pósthúsinu fyrir stefnandann Guðna og fyrirtæki hans og einnig Apótekarafélag Íslands, ef því var að skipta, og má ætla, að hann hafi af þeim sökum verið kunnur orðinn gjaldkerum þeirrar deildar pósthússins, sem hér á hlut að, enda virðist stefnandi hafa átt mikil skipti við deild þessa. Við þetta bætist, að allar voru kvittanirnar stimplaðar á líkan hátt og venjulegt var um ófalsaðar kvittanir, en hvort tveggja þetta var fallið til að slæva athygli gjaldkeranna, sem greiðslur inntu af hendi til drengsins.

Eins og háttað er atvikum, verður fébótaábyrgð á tjóni stefnanda, því sem hér ræðir um, ekkj óskorað lögð á stefnda. Þykir eftir atvikum rétt, að hann bæti stefnanda $\frac{2}{3}$ hluta þess, eða kr. 2020.50.

Verður stefndi dæmdur til að greiða stefnanda fjárhæð þessa ásamt vöxtum eins og krafizt er.

Eftir atvikum þykir rétt, að stefndi greiði stefnanda kr. 650.00 í málskostnað.

Gunnar M. Guðmundsson, fulltrúi borgardómara, kvað upp þenna dóm.

Dómsorð:

Stefndi, Magnús Jochumsson vegna póstsjóðs, greiði stefnanda, Guðna Ólafssyni vegna Apótekarafélags Íslands, kr. 2020.50 ásamt 6% ársvöxtum frá 1. apríl 1955 til greiðsludags og kr. 650.00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.